

Mykologický klub Jihočeského muzea (MK JčM) byl v roce 2023 nadále dobrovolným sdružením amatérských mykologů a zájmovým sdružením spolupracovníků Jihočeského muzea Českých Budějovicích, bez vlastní právní subjektivity. MK JčM těsně spolupracoval s Jihočeským muzeem, především s jeho mykologem M. Beranem. Jihočeské muzeum poskytovalo MK JčM prostory pro některé jeho akce.

Výbor MK JčM pracoval v roce 2023 ve složení Jiří Souček – předseda, Jan Blažej – místopředseda, Jiří Janda – jednatel, Josef Chalupský – hospodář a Miroslav Beran – člen výboru delegovaný Jihočeským muzeem, odborný garant činnosti MK JčM.

Přehled akcí a aktivit MK JčM v roce 2023, realizovaných ve spolupráci s Jihočeským muzeem v Českých Budějovicích (v jeho prostorách a/nebo v rámci jeho programů)

I. Poradna pro houbaře v Jihočeském muzeu byla otevřena každé pracovní pondělí v období duben – listopad, od 14:30 do 16:30 hodin; kromě mykologa JčM se jí pravidelně aktivně účastnili J. Souček (v době nepřítomnosti M. Berana poradnu vedl), J. Chalupský a J. Janda.

II. Dokumentace mykobioty jižních Čech

Své sběry v době poradny pro houbaře ± pravidelně přinášeli a jejich určení konzultovali J. Chalupský, J. Janda, J. Souček, J. Blažej, příležitostně někteří další členové klubu. Touto cestou byla podchycena řada zajímavých nálezů, některé sběry byly usušeny pro pozdější uložení do mykologického herbáře JčM.

Členové MK JčM J. Souček, A. Jirsa, J. Janda a M. Vašutová se systematicky podíleli na dokumentaci mykobioty regionu a poskytli herbáři JčM soubory dokladů svých recentních sběrů opatřené nálezovými daty.

III. Výstavy hub

Výstava hub v JčM se uskutečnila ve dnech 9.–13. 10. Růst hub byl v té době sotva průměrný, přesto bylo ve výstavním sále představeno 583 druhů hub, což je druhý nejvyšší počet v historii českobudějovických výstav, sahajících do roku 1967. Ze srovnání s loňským rokem, kdy vystavených druhů bylo sice ještě o několik desítek více, ale růst hub byl nesrovnatelně bohatší, je zřejmé, že se jednalo o mimořádný výkon všech těch členů MK JčM, kteří zajišťovali zásobování výstavy hub čerstvými plodnicemi. Již v „nultý“ den výstavy bylo v sále instalováno kolem 400 druhů a strach z totálního neúspěchu opadl. Výstavní prostory byly podobně jako v loňském roce ve 2. nadzemním podlaží historické budovy Jihočeského muzea: Samotná výstava hub byla umístěna do prostorného sálu č. 205, kde byl také mobilní stěnou oddělený prostor pro určování hub a poradenskou činnost, jako zázemí sloužila terasa v tomto křídle muzejní budovy. Na stěnách výstavního sálu byla na panelech prezentována tato již tradiční témata: Chráněné houby v jižních Čechách, Jarní houby vřeckovýtrusné, Jedovaté houby v jižních Čechách a Houby na záhonech mulčovaných dřevní štěpkou. S výstavou spojené edukační aktivity probíhaly pod taktovkou edukačního oddělení JčM v edukačním sále o patro níže, s výjimkou výkladu pro žáky středních škol, který prováděl M. Beran přímo ve výstavním sále.

Alespoň jednou dodávkou čerstvých plodnic hub v řádu několika desítek druhů přispěli tito členové MK JČM: J. Adámek, J. Blažej, J. Geršl, J. Chalupský, J. Janda, A. Jirsa, J. Koliha, J. Novotný, T. Papoušek, J. Souček, J. Válek a M. Židek. Služby na výstavě zajišťovali J. Adámek, J. Blažej, J. Geršl, J. Chalupský, J. Janda, A. Jirsa, M. Klimeš, J. Koliha, V. Pravda, J. Prokýšek, J. Souček, V. Tříška, M. Vašutová a M. Židek. Na instalaci a/nebo likvidaci výstavy se podíleli J. Blažej, A. Jirsa, J. Souček. Základní fotodokumentaci výstavy pořídil J. Janda.

Za pět dnů jejího trvání výstavu zhlédlo 3063 návštěvníků. Na ni navazujícího edukačního programu „Poznej houby“ se zúčastnilo 41 školních skupin, celkem 709 dětí a žáků škol od mateřských po střední. Na výstavě byly k vidění i některé v jižních Čechách vzácnější druhy, zejména:

bedla šedozeleňavá (<i>Lepiota griseovirens</i>)	lošákovec vápnomilný (<i>Hydnellum bomiense</i>)
bedlovnice zlatá (<i>Phaeolepiota aurea</i>)	muchomůrka osmahlá (<i>Amanita spadicea</i>)
bránovítec dvoutvarý (<i>Trichaptum biforme</i>)	muchomůrka velkopochvá (<i>Amanita magnivolva</i>)
čirůvka límcová (<i>Tricholoma focale</i>)	pavučinec (<i>Cortinarius brunneotinctus</i>)
čirůvka tygrovaná (<i>Tricholoma pardinum</i>)	pavučinec skvrnitý (<i>Cortinarius spilomeus</i>)
helmovka velkovýtrusá (<i>Mycena megaspora</i>)	pavučinec žlutomodravý (<i>Cortinarius bergeronii</i>)
hlívička kožíšková (<i>Hohenbuehelia mastrucata</i>)	penízovka nabodlá (<i>Rhodocollybia fodiens</i>)
holubinka podvržená (<i>Russula adulterina</i>)	polnička pevná (<i>Agrocybe firma</i>)
holubinka smutná (<i>Russula consobrina</i>)	pórnatka placentová (<i>Rhodonina placenta</i>)
hrbolatka černobílá (<i>Boletopsis leucomelaena</i>)	ryzec Bresadolův (<i>Lactarius zonarioides</i>)
hřib horský (<i>Butyriboletus subappendiculatus</i>)	ryzec červenohnědý (<i>Lactarius badiosanguineus</i>)
klouzek žíhaný (<i>Suillus collinitus</i>)	slzivka uťatá (<i>Hebeloma theobrominum</i>)
krásnopórka citronová (<i>Albatrellus citrinus</i>)	strmělka dřevní (<i>Ossicaulis lignatilis</i>)
liška žlutavá (<i>Craterellus lutescens</i>)	třepenitka poměnková (<i>Phaeonematoloma myosotis</i>)
lištička velkovýtrusá (<i>Hygrophoropsis macrospora</i>)	vláknice žlutovláknitá (<i>Inocybe grammata</i>)
lošák okrový (<i>Hydnellum illudens</i>)	
lošákovec narůžovělý (<i>Hydnellum tardum</i>)	

Výstava hub v Táboře byla naplánována na 17.–18. 9., pro slabý růst hub však byla hlasováním všech potenciálních dodavatelů hub zrušena. Ještě dvakrát se o jejím konání (v pozdějším termínu) znovu uvažovalo, ale nakonec uspořádána nebyla.

IV. Další výstavní projekty v Jihočeském muzeu

Na chodbě ústící do výstavního sálu č. 205, kde se konala výstava hub, proběhla v době od 3. 10. do 19. 11. výstava „**Houby mykologicky zajímavých lokalit na Táborsku**“, která představila fotografie hub pořízené za posledních ca 30 let několika členy MK JČM (zejména P. Špinarem, V. Pravdou, J. Součkem a T. Papouškem) a několika dalšími, spolupracujícími kolegyněmi a kolegy (zejména L. Zíbarovou, J. Hláškem a M. Křížem). V předvečer zahájení výstavy proběhla na přilehlé terase vernisáž za účasti členů klubu a několika hostů. Tato fotografická výstava v době výstavy hub v JČM tvořila její příjemný a zajímavý doplněk.

V. Materiál pro expozici živé přírody v Jihočeském muzeu

J. Janda pokračoval ve shromažďování plodnic hub vhodných k lyofilizaci. Následně lyofilizaci prováděl. Lyofilizovány byly plodnice ca 40 druhů hub. Snahou bylo mj. získat

lyofilizáty použitelné pro výstavu „Houby města Českých Budějovic“, plánovanou Jihočeským muzeem na rok 2025.

VI. Členské schůze MK JčM a jejich náplň

V roce 2023 proběhlo osm členských schůzí, z nichž pět mělo jako hlavní bod programu odbornou přednášku. Tyto přednášky připravili samotní členové MK JčM a mykolog JčM, jednu přednesl externista:

9. 1. J. Klán (Ústav soudního lékařství a toxikologie 1. LF UK a VFN v Praze): Toxiny hub a otravy. Přítomno 13 členů MK JčM a 7 hostů.
6. 2. J. Souček (MK JčM): Nálezy hub určené biomolekulárními metodami. Přítomno 14 členů MK JčM.
6. 3. Výroční členská schůze, přítomno 9 členů MK JčM.
3. 4. A. Jirsa (MK JčM): Houby PR Zátoňská mokřina na Šumavě. Přítomno 13 členů MK JčM.
24. 4. M. Beran (JčM): Známé i neznámé houby bučin a suťových lesů v Blanském lese. Přítomno 8 členů MK JčM a 3 hosté.
5. 6. J. Holec (Národní muzeum): Houby Zámeckého lesa u Železné Rudy. Přítomno 12 členů MK JčM.
26. 6. Zajímavé nálezy hub – jaro 2023 (krátké prezentace členů). Přítomno 9 členů MK JčM.
5. 9. Zajímavé nálezy hub – léto 2023 (krátké prezentace členů). Přítomno 11 členů MK JčM.

Všechny schůze MK JčM proběhly v historické budově Jihočeského muzea (Dukelská 1), v přednáškovém sále č. 114. Kromě výroční členské schůze byly otevřeny veřejnosti.

VII. Kniha „Houby jižních Čech“

Druhým rokem probíhala příprava výpravné knižní publikace (konkrétně jejího 1. dílu, věnovaného houbám rostoucím na vápencovém a jiných bazických podložích), jejímž vydavatelem bude Jihočeský kraj. Editorské práce zajišťuje Jihočeské muzeum (M. Beran) ve spolupráci s MK JčM (J. Souček). Bylo vybráno a odevzdáno několik desítek fotografií hub, jejichž autory jsou mj. členové MK JčM J. Souček, P. Špinar, J. Blažej, A. Jirsa, T. Papoušek a V. Pravda. Popisy hub napsali mj. členové MK JčM J. Souček a A. Jirsa.

VIII. Jihočeská soutěž „Houby v octě“

V sobotu 3. 12. v odpoledních a večerních hodinách se v edukačních sálech historické budovy JčM konala slavnostní předvánoční schůze MK JčM. Kromě promítání na téma „Zajímavé nálezy sezony 2023“ se v jejím rámci uskutečnil XXVIII. ročník jihočeské soutěže „Houby v octě“. Do soutěže bylo přihlášeno pouhých 6 vzorků hub v octových nálevech. Akce se zúčastnilo 9 členů MK JčM, mykolog JčM a 1 host.

Výsledky soutěže (nejúspěšnější soutěžní vzorky):

1.	Koliha J.	Holubinka slanečková
2.	Adámek J.	Hřibovité – směs
3.	Chalupský J.	Hřib bronzový

Akce iniciované členy (výboru) MK JčM a jimi organizované

I. Jednodenní vycházky s účastí alespoň 3 zástupců klubu

Z pohledu pamětníků tradiční klubová vycházka na jarní houby na Lhenicko se z důvodu opětovného sucha na cílové lokalitě nekonala. 5 zástupců klubu 26. 4. 2023 navštívilo lokalitu na Jistebnicku. Z důvodu celoročně slabého růstu hub na většině území jižních Čech se další organizované vycházky nekonaly, došlo jen na improvizované výjezdy maximálně dvou účastníků.

Samostatné aktivity členů MK JčM

Níže uvedený soupis samostatných aktivit vznikl na základě individuálních zpráv o činnosti za rok 2023, v souladu se Stanovami MK JčM.

Zprávy odevzdali v abecedním pořadí:

J. Adámek, J. Blažej, Š. Forejt, J. Chalupský, J. Janda, A. Jirsa, J. Novotný, T. Papoušek, V. Pravda, J. Souček, P. Špinar, V. Tříška.

I. Lokality, jež byly pravidelně sledovány

Polesí Blana (J. Souček), PR Borkovická blata (P. Špinar), Borovany (J. Janda), Černá v Pošumaví (J. Souček), Jaroslavický vrch (P. Špinar), PP Jesení (P. Špinar), PR Kladrubská hora (P. Špinar), Libníč (J. Novotný), park v Libníči (J. Novotný), NPP Luční (P. Špinar), PR Pacova hora (P. Špinar), okolí Polné na Šumavě (J. Souček), PP Provázková louka (J. Blažej), les Slávnice (P. Špinar), Soběnov a okolí (J. Janda), NPR Stará a Nová řeka (J. Janda), Stromovka v Č. B. (J. Janda, J. Souček), Dubské vrchy – Velmovice (P. Špinar), okolí Veselí nad Lužnicí (V. Pravda), Vidov (J. Janda), PR Vrbenské rybníky (J. Chalupský), okolí Vrbice u Vacova (J. Souček), PP Výří vrch (J. Souček), okolí Žíšova (V. Pravda).

II. Lokality sledované v rámci mykologických průzkumů a projektů

- PR Horusická blata (A. Jirsa)
- PP Kaliště – V. Tříška
- PR Lipka I. (A. Jirsa)
- PP Ohrazení – V. Tříška
- NPR Vyšenské kopce – J. Blažej (spolupráce na monitoringu ploch prováděném M. Beranem)
- PP Kalamandra – J. Blažej (spolupráce na mykologickém průzkumu prováděném M. Beranem)

V roce 2023 byly členy MK JčM v jižních Čechách pozorovány tyto zvláště chráněné druhy hub: *Ascotremella faginea*, *Aureoboletus moravicus*, *Butyriboletus fechtneri*, *Camarops*

tubulina, *Hohenbuehelia auriscalpium* (syn. *H. abietina*), *Inocybe acutella*, *Pholiota henningsii*, *Pseudoplectania melaena*, *Suillus flavidus*.

III. Herbářová dokumentace

Vedli ji: J. Blažej, Š. Forejt, J. Janda, A. Jirsa, V. Pravda, J. Souček, P. Špinar, V. Tříška

IV. Fotodokumentace nálezů

Pořizovali ji: Š. Forejt, J. Chalupský, J. Janda, A. Jirsa, J. Novotný, J. Souček, P. Špinar, V. Tříška (na vyžádání u autorů), J. Blažej (https://www.flickr.com/photos/jan_blazej/) a V. Pravda (<https://eu.zonerama.com/vlazezicentrumcz>).

V. Pravidelná poradenská služba mimo JČM

- **V. Pravda:** Vedení houbařské poradny v Žíšově a ve Veselí nad Lužnicí

VI. Přednášková činnost:

- **Š. Forejt**
Pavučince podrodu *Telamonina* na výškovém gradientu jihočeských vrchovišť (8. Česko-slovenská mykologická konference, Nitra)
- **A. Jirsa**
Taxonomická revize vatičkovitých hub z druhového komplexu *Tomentella sublilacina* agg. (8. Česko-slovenská mykologická konference, Nitra)
Výživa hub (Fluorescenční noc, PřF UK Praha)
- **V. Pravda**
Jedlé houby (pro SZPI)
Jedovaté houby (pro SZPI)
Houbařská poradna a přednáška (v rámci Dne zemědělců, potravinářů a venkova okresu Tábor, 6. 10.)
Houby našich lesů (MSKS Sezimovo Ústí, listopad)
- **P. Špinar**
Léčivé houby (Pořežany, pro veřejnost, 25. 2.; Komunitní centrum Týn nad Vltavou, 20. 3.)
V říši hub (Gymnázium Týn nad Vltavou, 10. 2.; ZŠ Bechyně, 6. třída, 7. 3.;
Přírodovědné muzeum Semeneč, Týn nad Vltavou, 21. 9. – spolu s odpolední návštěvou NPP Lučňáky)
Jedlé houby a jejich využití (Městská knihovna Chýnov, pro veřejnost, 20. 4.; Klub pro seniory Světlogorská, Tábor, 12. 9.; Stádlec, pro veřejnost, 20. 10.)
Hříbovité houby ČR, díl 1. (Komunitní centrum Vltavotýnska, Týn nad Vltavou, 24. 4.)
Hříbovité houby ČR, díl 2. (Komunitní centrum Vltavotýnska, Týn nad Vltavou, 26. 4.)
Jarní druhy hub (Komunitní centrum Vltavotýnska, Týn nad Vltavou, 17. 5.)
Jedovaté druhy hub v ČR (Stádlec, pro veřejnost, 13. 9.)

VII. Rozhovory, reportáže

- **P. Špinar:** 35 let NPP Lučňáky (ČT 1, reportáž, 31. 7.)

VIII. Články odborné

- **Vlasák J., Souček J., Jirsa A.:** Kostrovka fialová (*Skeletocutis lilacina*) potvrzena v Česku – Mykol. Listy no. 155: 40–44.

IX. Jiné aktivity ve prospěch MK JČM či JČM

- **J. Janda, J. Souček:** Nákup občerstvení na soutěž Houby v octě.
- **J. Adámek:** Vývoj databázového systému pro mapování hub; iniciativa ve věci digitalizace (skenování) diapozitivů hub.
- **J. Blažej:** Příprava check-listu makromycetů jižních Čech.
- **J. Janda:** Lyofilizace plodnic vybraných druhů hub pro expozici a výstavy v JČM.
- **J. Souček:** Aktualizace obsahu webových stránek klubu.

X. Účast na seminářích a konferencích, kontakty s jinými mykologickými sdruženími

- Pozvánku na vycházku „Hajnice“ v rámci mykologické akce „Chlum u Třeboně 2023“ pořádanou členy MK Jihlava přijali J. Janda a J. Souček
- Pozvání ČMS na neformální setkání s vycházkami po skončení mykologické akce ČMS „Seminář 2023: Javorník na Šumavě“ přijal J. Souček
- 23. setkání mladých mykologů, A. Jirsa, V. Tříška

XI. Ochrana hub

- Spolupráce na novém Červeném seznamu hub (makromycetů) České republiky: A. Jirsa, J. Souček, M. Vašutová
- 11. října upozornil J. Souček na záměr společnosti LB Minerals zřídit živcový lom na lokalitě u Borovan, kde je známo několik desítek druhů hub zařazených do Červeného seznamu, včetně druhů navržených k zákonné ochraně (*Tricholoma colossus*, *Tricholoma matsutake*). J. Janda a M. Vašutová zjišťovali možnosti postupu, který by zvýšil šanci na zachování lokality. MK JČM podal oficiální vyjádření k oznámení EIA (ve kterém požádal Krajský úřad Jihočeského kraje o posouzení záměru těžby v celém procesu EIA) podepsané J. Součkem (předseda), J. Jandou (jednatel) a J. Blažejem (místopředseda). Krajský úřad Jihočeského kraje následně rozhodl o provedení celého procesu EIA. S ohledem na nedávnou změnu legislativy (zařazení těžby většiny nerostných zdrojů do tzv. veřejného zájmu) a na druhé straně vleklou novelizaci zákona o ochraně přírody (schválení nového seznamu zákonem chráněných druhů) však šance na zachování lokality není vysoká.

XII. Ostatní aktivity členů klubu:

- **A. Jirsa**
Vedení mykologických vycházek (nebo mykologické složky vycházek) v rámci různých vzdělávacích akcí pro děti, studenty nebo pedagogy:
Národní kolo Zlatého listu (Mohelno, 19.–21. 6.)
Přírodovědná expedice učitelů z Královéhradeckého kraje (Vrbenské rybníky, Rožmberk, 24. 6.)
Biologický kroužek pro středoškoláky (Praha, 11. 10.)
Mykologická exkurze sdružení Calla (14. 10.)
Mykologický víkend pro středoškoláky (Smolotely, 20. –22. 10.)
Mykologická vycházka pro skauty (Praha, 11. 11.)
Podzimní BIO soustředění PřF JU (Lomy u Kunžaku, 12. 11.)
- **V. Pravda**
Nástěnný kalendář HOUBY 2024, náklad 140 ks

- **P. Špinar**

Výstava hub (Pořežany, 13. ročník, 30. 9.–1. 10.)

Vycházky pro veřejnost:

35 let NPP Luční (Přírodou krok za krokem, Blatské muzeum, 12. 8.; MSKS Sezimovo Ústí, 20. 8.)

Houby Jaroslavického vrchu (Pořežany, pro veřejnost, 9. 9.)

Vycházka pro veřejnost (Přírodovědné muzeum Semenec, Týn nad Vltavou, 16. 9.)

NPP Luční (Církevní základní škola Orbis-Pictus, Tábor, pro žáky 6. ročníku, 20. 9.)

Houby Borkovických blat (Pořežany, pro veřejnost, 7. 10.)

Přírodní park Kukle (Přírodou krok za krokem, Blatské muzeum, 14. 10.)

Houbařská poradna (Den lesa, pořadatel Lesy ČR, Ševětín, 23. 9.)

Členská základna

K 1. 1. 2023 měl MK JčM 20 členů, k 31. 12. 2023 měl MK JčM 19 členů.

Tuto zprávu sestavili jednatel MK JčM Jiří Janda a předseda Jiří Souček ve spolupráci s mykologem JčM Miroslavem Beranem, přičemž byly zohledněny individuální zprávy členů MK JčM a dílčí zpráva mykologa JčM M. Berana o akcích, na nichž se podílelo Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích.

V tomto znění byla schválena výroční členskou schůzí Mykologického klubu JčM, konanou 5. 2. 2024.